

Když Pákistán na jaře 2020 také zasáhla pandemie koronaviru, komentoval to tamější premiér Imran Khan v tom smyslu, že si země žádný lock down nemůže dovolit. Řekl to velmi jasně:

" Musíme balancovat na laně, napnutém mezi smrtí v důsledku koronaviru a smrtí hladem".

Takže pákistánskou strategií bylo zřejmě nechat projít vir populací, protože v zemi, kde neexistuje zdravotní pojištění, logicky nemůže pro širší populaci existovat ani relevantní testování či otvírání nových oddělení se specializovanými lůžky. Toto privilegium měla jen střední vrstva, která si to mohla zaplatit. Pákistán je šestá nejlidnatější země světa a má obdobné životní podmínky jako sousední Indie, takže lze logicky odvozovat počet nakažených z indických čísel, která nedávno dosáhla 9 milionů infikovaných. Samotný Pákistán je ale setrvale skoupý na tyto informace.

O to zajímavější je skutečnost, že oblast Karakorumu, kde se nachází i vesnička Arandu s naší stále fungující Českou nemocnicí, vlastně pandemie nepostihla. Jak jsem se již v březnu s překvapením dozvěděla prostřednictvím Whatsappu od našeho zdravotníka Najafa, koronavirus sice do oblasti doneslo několik poutníků, kteří v inkriminovanou dobu navštívili pro Šíty posvátné poutní místo Karbalu v Iráku, ale jednalo se o pouhé desítky případů. Stalo se tak v důsledku skutečnosti, že chudí poutníci, kteří si nemohou dovolit cestu letadlem, jezdí do Karbaly autobusy přes celý Írán, kde se zákonitě nevyhnuli nákaze a někteří tu nákazu pak donesli i do Skardu a Shigaru. Protože Pákistán je autoritativní stát, mohla si jeho vláda dovolit svým jediným nařízením ze dne na den zakázat cesty svých obyvatel mezi horskou provincií GB a zbytkem Pákistánu včetně zákazu létání, jediným spojem mezi Islamabadem a Skardu. Tento zákaz pak lokální úřady doplnily ještě policejním zákazem pro všechny obyvatele horských vesnic na několik týdnů opouštět svoje domovy a údolí. Domorodci nesměli dokonce používat ani tradiční přechody vysokými sedly mezi dolinami. Všichni tak pod pohružkou vězení museli sedět několik týdnů doma a vir se tak v GB nerozšířil. V Arandu i celém údolí Basho se nevyskytl dokonce ani jeden případ.

Bylo to skvělé až na to, že v důsledku vládních opatření byla zrušena povolení k výstupům pro všechny zahraniční expedice i trekové skupiny, takže po mnoha letech zde nebyli žádní cizinci. Mimochodem, Nepál, který je na turistice a horolezectví závislý ještě více než Pákistán, dopadl stejně. Mnozí jsme si představovali, jak musely být letos nejvyšší hory světa bez těch každoročně se opakujících návštěvnických davů krásné a čisté. Naposledy k něčemu podobnému došlo v roce 2001, tenkrát z politických důvodů po teroristickém útoku na dvojčata v New Yorku a na Pentagon. Odrazilo se to bohužel tehdy i teď ve ztrátě všech výdělků, které expedice domorodcům za jejich služby poskytují. Ze dne na den přišli horalé letos o svoje výdělky za nosičské, dopravní, kuchařské, vůdcovské, ubytovací i stravovací služby, které jsou v jejich rodinných rozpočtech nenahraditelné.

Jak se průběžně dozvídám od Najafa, pokud se dostane k internetu, každý kdo jen trochu mohl, vyrazil letos za náhradním výdělkem na tradiční naleziště drahých

kamenů. Karakorum je notoricky známý svým minerálním bohatstvím, když s výjimkou diamantů se zde nacházejí všechny ostatní drahokamy a polodrahokamy včetně rubínů, smaragdů, safírů, topasů, akvamarínů a desítek dalších druhů. Protože zatím nebyl nikde provedený základní výzkum a vůbec není vyřešena otázka těžebních práv, těží se živelně, protože v každé dolině místní vědí, kde jsou lokální naleziště. Tato těžba nemá oporu v zákoně a funguje podle nepsaného pravidla, že kde není žalobce tam není ani soudce. Praktiky vesničanů jsou jednoduché i když často velmi nebezpečné, obzvláště pak, když se tito laici rozhodnou pomoci si dynamitem. Je velkou škodou, že ani po letech vláda Pákistánu nestanovila rozumná pravidla pro tuto těžbu, která by mohla dávno přispět ke zvýšení životní úrovně horalů. Podobně je to i s početnými nevyužitými naprosto unikátními termálními prameny, obrovskou nevyužitou energií horských potoků a řek a takto by se dalo pokračovat. Kdo z amatérského dolování nejvíce těží, jsou Číňané, kteří díky benevolenci pákistánského státu mohou navštěvovat horské oblasti Karakorumu v podstatě bez víz, jen v rámci tzv. "malého pohraničního styku", který jsme měli i my za komunismu. Již nejméně deset roků pozorujeme, jak Číňané přicházejí ve stále narůstajících počtech připomínajícím kobylky, aby zde za směšné peníze vykupovali národní bohatství Baltijců. Nabízí se myšlenka zkusit najít pro horaly výhodnější odbyt v Evropě, anebo, ještě lépe, v rámci rozvojové pomoci jim zprostředkovat stroje a výuku v broušení kamenů, aby v budoucnu sami využili přidanou hodnotu při specializovaném zpracování svých krásných kamenů. Ale toto není věc, kterou by bylo možné realizovat mávnutím kouzelného proutku, bohužel. O to víc, že v současné době, kdy je celý svět závislý na vývoji pandemie, vlastně ani nevím, kdy bude možné do Pákistánu opět vycestovat.

Na závěr ale připojuji ještě dvě dobré zprávy:

1. Do Pákistánu sice letos nebylo možné vycestovat, ale peníze na léky od nás již v srpnu dorazily na účet organizace HEDS Arandu a tak jsou regály v Czech hospital

zase na další rok plné.

2. Další dobrou zprávou, která mně na Whatsapp přišla je, že letošní volby v GB (Gilgit-BAltistán) vyhrál Raja Azam Khan, příslušník bývalé královské rodiny, vlastník Shigar Fortu, ale hlavně slušný člověk, který to se svými Baltijci myslí dobře. Takže máme slušnou naději, že se Arandané za jeho mandátu konečně dočkají i mostu přes řeku Basho, který je jim slibován již nejméně 20 let. Tento most je pro ně životně důležitý, protože by umožnil do Arandu jezdit po druhé straně řeky, kde vede mnohem bezpečnější cesta než je ta současná v horní části vrcholně nebezpečného kaňonu řeky Basho.

Na připojených záběrech se můžete sami podívat na některé Arandány vytěžené polodrahokamy.

https://www.youtube.com/watch?v=8_69iRfGhJs

<https://www.youtube.com/watch?v=D0i-SDzQ3DQ>